

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด พ.ศ.61 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,987 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 27,058 ฟาร์ม คิดเป็น 9.1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (328,209 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- พ.ศ.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 14,535 ตัน ลดลง 5.2% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 1.3% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- ม.ค.-พ.ค.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 84,934 ตัน เพิ่มขึ้น 3.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน มิ.ย. 61 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลลดลง 15.1% เมื่อเทียบกับเดือนก่อน เนื่องจากเป็นช่วงฤดูฝน เมื่อสภาพอากาศแปรปรวน เจอทั้งสภาพอากาศร้อนและมีฝนตกในคราวเดียวกัน ทำให้ปลาปรับตัวไม่ทัน ป่วยตายได้ง่าย

1.2 ราคาปลานิล

- พ.ศ.61 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 39.43 บาท/กก. ขนาดกลาง 29.37 บาท/กก. และขนาดเล็ก 25.00 บาท/กก. ทุกขนาดมีการปรับตัว +2.8%, -2.6% และ +12.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- พ.ศ.61 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 47.50 บาท/กก. ขนาดกลาง 37.50 บาท/กก. และขนาดเล็ก 30.00 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 2.1%, 7.0% และ 2.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)
- พ.ศ.61 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 73.19 บาท/กก. และขนาดกลาง 62.74 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 0.9% และ 0.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-เม.ย. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 2,306.2 ตัน มูลค่า 101.6 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้น 15.3% แต่มูลค่าลดลง 21.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบจากสัดส่วนมูลค่าการส่งออก คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 82.6% ปลานิลสดแช่เย็น 6.9% เนื้อปลาแช่แข็ง 5.4% และปลามีชีวิต 5.1% ทั้งนี้มีตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 33.7% กลุ่มยุโรป 24.0% สหรัฐฯ 17.5% กลุ่มอาเซียน 12.9% ไต้หวัน 5.3% เกาหลีใต้ 3.7% และอื่นๆ 2.9% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-เม.ย. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 318.2 ตัน มูลค่า 40.1 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 47.2% และ 50.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 89.1% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 10.9% ตามลำดับ ส่วนใหญ่นำเข้าจากไต้หวัน 36.4% จีน 33.5% กลุ่มอาเซียน 29.8% และเกาหลีใต้ 0.3% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า

(ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เม.ย. 60	393.1	24.2	45.9	5.1
มี.ค. 61	674.2	31.0	38.0	4.4
เม.ย. 61	912.2	34.6	97.5	12.3
%Δ เม.ย. 60	132.1%	43.0%	112.4%	141.2%
%Δ มี.ค. 61	35.3%	11.6%	156.6%	179.5%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2558 จำนวน 6.31 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 5.8% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.67 ล้านตัน (89.9%) และจากการจับ 0.64 ล้านตัน (10.2%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.14 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 65.7% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, October 2017)

2.2 การตลาดและการค้า

- ช่วงไตรมาสแรก ปี 2561 จีนส่งออกปลานิล 81,600 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.24 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็ง 33,900 ตัน (+37.2%) ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง 25,100 ตัน (-1.9%) และเนื้อปลานิลฟิลเล 22,600 ตัน (-24.9%) จีนส่งออกไปยังตลาดแอฟริกาเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีส่วนแบ่งการตลาด จาก 27.0% เป็น 31.3% ขณะที่ส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาลดลง จากเดิมที่มีส่วนแบ่งการตลาด 41% เป็น 30% (INFOFISH Trade News, No. 8/2018)
- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-เม.ย. 61 ปริมาณ 140,747.0 ตัน มูลค่า 519.9 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 2.0% และ 4.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้า ดังตาราง :

การนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-เม.ย.) หน่วย : ปริมาณ (ตัน), มูลค่า (ล้านUSD)

Products	2560 (ม.ค.-เม.ย.)		2561 (ม.ค.-เม.ย.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	39,067.6	150.5	35,675.2	136.0	-8.7	-9.6
2. Tilapia Fillet Fresh	9,142.9	57.2	7,694.3	50.9	-15.8	-11.0
3. Tilapia Frozen	10,776.7	18.2	12,073.9	21.6	12.0	18.7
4. Tilapia Fresh	631.1	1.9	816.3	3.2	29.3	68.4
5. Tilapia Meat Fresh	23.2	0.1	34.6	0.1	49.1	0.0
Total	59,641.5	227.9	56,294.3	211.8	-5.6	-7.1

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-เม.ย.) หน่วย : ร้อยละ

ลำดับ	1. Tilapia Fillet Frozen	2. Tilapia Fillet Fresh	3. Tilapia Frozen	4. Tilapia Fresh	5. Tilapia Meat Fresh					
ที่	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน	53.08	โคลัมเบีย	8.26	จีน	6.45	เม็กซิโก	0.58	ไต้หวัน	0.02
2	อินโดนีเซีย	7.74	ฮอนดูรัส	7.37	ไต้หวัน	2.98	โคลัมเบีย	0.40		
3	เม็กซิโก	1.11	คอสตาริกา	4.30	เวียดนาม	0.43	บังกลาเทศ	0.17		
4	ไต้หวัน	1.02	เม็กซิโก	1.95	ไทย	0.28	เม็กซิโก	0.11		
5	คอสตาริกา	0.38	บราซิล	0.83	อื่นๆ	0.06	ฮอนดูรัส	0.08		
6	ฮอนดูรัส	0.35	อื่นๆ	1.32			อื่นๆ	0.18		
7	อื่นๆ	0.55								
รวม		64.23	24.03		10.20		1.52			0.02

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ
- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล
- ปัญหาผลผลิตปลานิลล้นตลาดในช่วงปี 2560 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเกษตรกรลงปลูกปลาพร้อมๆกัน ส่งผลให้ผลผลิตออกมาพร้อมกัน อีกทั้งพ่อค้ามีการนำผลผลิตจังหวัดใกล้เคียงมาจำหน่ายในพื้นที่ของตนซึ่งผลผลิตล้นอยู่แล้ว ก็ยิ่งทำให้ราคาปลานิลตกต่ำ

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ผู้จัดทำรายงาน : เกวลิณ หนูฤทธิ กลุ่มเศรษฐกิจการประมง
โทร. 0 2562 0600-15 ต่อ 13515